

ΚΙΤΙΣΤΕΝ

ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

Λίγους μήνες προτού συμπληρωθούν τρία χρόνια από την επίσημη παράδοσή του στην ελληνική κοινωνία, το BHMAGAZINO μίλησε με τους ανθρώπους-κλειδιά οι οποίοι διαχειρίζονται το μεγαλόπνοο έργο που άλλαξε το πρόσωπο της Αθήνας.

ΑΠΟ ΤΗ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΣΦΕΤΣΑ
ΚΑΙ ΤΟΝ ΓΙΩΡΓΟ ΝΑΣΤΟ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ ΚΩΣΤΑΣ ΑΥΓΟΥΛΗΣ

Οι κινήσεις της νεαρής κοπέλας ήταν αργές, σχεδόν νοηλικές. Προσπαθούσε με κόπο να περπατήσει επάνω στη θεαματική σκηνή της Αίθουσας Σταύρος Νιάρχος. Το μακρύ, κατακόκκινο φόρεμα το οποίο σχεδίασε η couturier Σήλια Κριθαριώτη αποκλειστικά για τη φωτογράφιση του BHMAGAZINO είχε όλες αυτές τις επονομαζόμενες «τεχνικές δυσκολίες». Υψηλής ραπτικής δημιουργία που ταιριάζει απόλυτα στην ηρωίδα μίας από τις πλέον εμβληματικές όπερες. Ένα

φόρεμα που θυμίζει εκείνα με τα πανάκριβα, βαριά υφάσματα, τις χειροποίητες λεπτομέρειες, ακόμη και αυτά τα φουρνά, τις μπανέλες και τα ειδικά «στηρίγματα» τα οποία χρησιμοποιούνται για τις πρωταγωνίστριες στα μεγάλα λυρικά θέατρα του πλανήτη. Το αφιέρωμά μας στο Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος (νεμάτο αποκλειστικές συνεντεύξεις και φωτογραφίες), τη μέχρι σήμερα μεγαλύτερη δωρεά του Ίδρυματος Σταύρος Νιάρχος, όπως αναφέρει μέσα από δήλωσή του στο BHMAGAZINO ο πρόεδρος του Ανδρέας Δρακόπουλος, περιλαμβάνει και ένα... ταξίδι στον κόσμο της φαντασίας. Η βρετανικής καταγωγής

Ella Eckersley «υποδύεται» τον χαρακτήρα της Βιολέτας Βαλερί στην «Τραβιάτα» του Τζουζέπε Βέρντι. Πρόκειται για τη δημοφιλέστατη όπερα (με κείμενα του Φραντσέσκο Μαρία Πιάβε) η οποία παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στη Βενετία το 1853. Η «Τραβιάτα», η οποία έχει παρουσιαστεί στα σημαντικότερα λυρικά θέατρα της υφελίου, είναι η επιλογή μας για το αφιέρωμα ίσως επειδή μας γοητεύει σε μεγάλο βαθμό η ηρωίδα. Περισσότερο από την Κάρμεν του Μπιζέ ή τη Νόρμα του Μπελίνι. Η Ella Eckersley δεν είναι τραγουδίστρια της όπερας. Είναι μια εκθαμβωτικής ομορφιάς φοιτήτρια της Αγγλικής Φιλολογίας που ζει στο Λονδίνο και έφθασε στην Αθήνα μέσω direct booking. Μοντέλο με διεθνείς προδιγραφές (δουλεύει επίσης στο Παρίσι και στη Νέα Υόρκη), φιλομαθής, πολυταξιδεμένη, λάτρης των εικαστικών τεχνών και της καλής μουσικής. Η εξωτερική της εμφάνιση συνδυάζει το σύγχρονο με το «στυλ» εμβληματικών ηρωίδων της όπερας και του σινεμά. Ιδανική για το παιχνίδι της φαντασίας μέσα από τις ανάγκες της φωτογράφισης στη σκηνή της Αίθουσας Σταύρος Νιάρχος. Μια Βιολέτα «διαφορετική», που ανοίγει με εντυπωσιακό τρόπο το αφιέρωμά μας στο ΚΠΙΣΝ...

Με συνολικό προϋπολογισμό 861 εκατομμυρίων δολαρίων, το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος (ΚΠΙΣΝ) αποτελεί τη μεγαλύτερη μεμονωμένη δωρεά του ΊΣΝ, ενός από τους μεγαλύτερους ιδιωτικούς φιλανθρωπικούς οργανισμούς στον κόσμο, που από το 1996 έχει διαθέσει συνολικά περισσότερα από 2,8 δισεκατομμύρια δολάρια μέσω 4.500 και πλέον δωρεών σε μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς, σε 124 κράτη ανά τον κόσμο. Σχεδιασμένο από το αρχιτεκτονικό γραφείο Renzo Piano Building Workshop (RPBW), το ΚΠΙΣΝ είναι ένας περιβαλλοντικά βιώσιμος, διεθνούς εμβέλειας πολιτιστικός, εκπαιδευτικός και ψυχαγωγικός αστικός τόπος, ο οποίος περιλαμβάνει τις εγκαταστάσεις της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος και της Εθνικής Λυρικής Σκηνής, καθώς και το έκτασης 170 στρεμμάτων Πάρκο Σταύρος Νιάρχος. Ολοκληρώθηκε κατασκευαστικά τον Αύγουστο του 2016 και από τα τέλη Φεβρουαρίου του 2017 – οπότε και παραδόθηκε στο Ελληνικό Δημόσιο – μετράει 13 εκατομμύρια επισκέψεις, νούμερο που ξεπέρασε κάθε προσδοκία, απεικονίζοντας τη θερμή με την οποία έχει αγκαλιαστεί αυτό το τόσο σημαντικό τοπίο της Αθήνας από τους κατοίκους της πόλης αλλά και από όσους ταξιδεύουν στη χώρα μας για λόγους αναψυχής. Λίγους μήνες προτού συμπληρωθούν τρία χρόνια από την επίσημη παράδοση του έργου στην ελληνική κοινωνία, το BHMAGAZINO επικοινωνήσαμε με τον Ανδρέα Δρακόπουλο, πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου του κοινωφελούς Ίδρυματος Σταύρος Νιάρχος, ο οποίος μας παραχώρησε μια αποκλειστική δήλωσή του, και συνομίλησε, εν είδει απολογισμού, με τον Νίκο Μανωλόπουλο, διευθύνοντα σύμβουλο του ΚΠΙΣΝ, τον Φίλιππο Τσιμπόγλου, γενικό διευθυντή της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος, και τον Γιώργο Κουμεντάκη, καλλιτεχνικό διευθυντή της Εθνικής Λυρικής Σκηνής, για τις προκλήσεις που έχουν κληθεί να αντιμετωπίσουν μέχρι σήμερα αλλά και για τους μελλοντικούς στόχους τους. Το δράμα του Σταύρου Νιάρχου για τη δημιουργία ενός μεγάλου έργου αφιερωμένου στον απλό κόσμο έγινε πραγματικότητα.

● Ο Σταύρος Νιάρχος με τη σύζυγό του Ευγενία Λιβανού το 1956.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΕΙΣΗΓΟΥΣΑ: ΚΩΣΤΑΣ ΑΥΓΟΥΛΗΣ. ΒΟΗΘΟΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ: ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΜΑΡΤΑΛΗΣ. ΦΟΡΕΜΑ CELIA KRITHARIOTI HAUTE COUTURE. STYLING: ΑΡΧΙΤΟΞ ΚΕΡΑΜΙΤΣΕ. HAIR STYLING: MAKE UP: ΣΟΦΙΑΝΝΑ ΣΑΥΡΑΝΙΔΗ (BEHNE ARTISTS). ΜΟΝΤΙΝΓΚ: ELLA ECKERSLEY (ACE MODELS).

● Η «Βιολέτα Βαλερί» με Celia Kritharioti Haute Couture δημιουργία, αποκλειστικά σχεδιασμένη για τη φωτογράφιση του BHMAGAZINO.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΦΕΛΟΥΣ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ (ΙΣΝ)

«ΤΟ ΕΡΓΟ ΑΥΤΟ ΑΝΗΚΕΙ ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΑ ΣΤΟΥΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ ΤΟΥ»

«Το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος (ΚΠΙΣΝ) αποτελεί τη μέχρι σήμερα μεγαλύτερη δωρεά του Ίδρυματος Σταύρος Νιάρχος (ΙΣΝ). Αισθανόμαστε ιδιαίτερα χαρά βλέποντας τον θετικό αντίκτυπο που έχει στους Έλληνες πολίτες και όχι μόνο, καθώς και τη σταθερή εξέλιξή του σε κορυφαίο διεθνή προορισμό.

Η σύλληψη της ιδέας για τη δημιουργία του ΚΠΙΣΝ ως ενός ουσιαστικά “τριπλού” έργου που περιλαμβάνει το νέο σπύτι της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος, της Εθνικής Λυρικής Σκηνής, και τον εξίσου μεγάλης σημασίας ανοιχτό και πραγματικά προσβάσιμο σε όλους δημόσιο χώρο πρασίνου, το Πάρκο Σταύρος Νιάρχος, έγινε πριν από την περίοδο της κρίσης. Η κρίση έκανε πολλούς να αναρωτηθούν γιατί να προχωρήσουμε με την υλοποίηση ενός τόσο μεγαλεπήβολου έργου, γεγονός που μας έκανε να παθιαστούμε ακόμη περισσότερο, καθώς ήμασταν πεπεισμένοι ότι αυτό το έργο θα μπορούσε να δώσει ελπίδα για το μέλλον σε μία δύσκολη περίοδο για τη χώρα μας.

Το έργο αυτό προσέφερε σημαντικό αριθμό θέσεων εργασίας κατά την κρίση και ανέδειξε με ιδιαίτερη επιτυχία τις προοπτικές που δημιουργούνη η σκληρή δουλειά, η διαρκής αφοσίωση, το πάθος, καθώς και οι πραγματικές συνεργασίες που χαρακτηρίζονται από επαγγελματισμό και διαφάνεια, μεταξύ διαφορετικών κλάδων, σε τοπικό και διεθνές επίπεδο, και κυρίως μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.

Η έννοια της σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα αποτελεί αντικείμενο συζήτησης ευρύτερα σε όλον τον κόσμο, αλλά το ΚΠΙΣΝ πρεσβεύει ένα από τα λίγα και ταυτόχρονα πολύ επιτυχημένα παραδείγματα τέτοιου είδους συνεργασιών. Αυτό που μας ώθησε όλους να συνεχίσουμε, με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, ήταν ένα κοινό όραμα: η προσφορά στην κοινωνία ενός σύγχρονου χώρου πολιτισμού που να ανήκει πραγματικά σε όλον τον κόσμο, επαναπροσδιορίζοντας,

παράλληλα, την έννοια του δημόσιου χώρου. Οι κυβερνήσεις διαδέχονται η μία την άλλη, ωστόσο το έργο αυτό ανήκει διαχρονικά στους επισκέπτες του για να το αξιοποιούν και να το απολαμβάνουν καθημερινά, ανεξαρτήτως ηλικίας ή οικονομικής δυνατότητας. Οι επισκέπτες το αισθάνονται πραγματικά δικό τους. Κάθε κυβέρνηση καλείται να λειτουργεί ως θεματοφύλακας για να διασφαλίσει σε όλα τα επίπεδα την εύρυθμη λειτουργία του ΚΠΙΣΝ. Από την πλευρά μας προσπαθούμε και εμείς να κάνουμε ό,τι καλύτερο μπορούμε, στο μέτρο των δυνατοτήτων μας, συνεχίζοντας να το υποστηρίζουμε ώστε να παραμείνει ένα ζωντανό και διαρκώς εξελισσόμενο έργο που απευθύνεται στο σύνολο της κοινωνίας.

Τα σιντριβάνια και ο Θόλος, η νέα εγκατάσταση στον Λαβύρινθο, που πρόσφατα προστέθηκαν στο ΚΠΙΣΝ, αποτελούν απόρροια της συνεχιζόμενης υγιούς και αποτελεσματικής συνεργασίας και φανερώνουν τον ζωτικό ρόλο τους στη διαρκή βελτίωση αυτού του σύγχρονου, ελκυστικού και υψηλής αισθητικής χώρου. Η εμπειρία μας από το έργο κατασκευής του ΚΠΙΣΝ μέχρι σήμερα, έχοντας συνεργαστεί με σειρά κυβερνήσεων, είναι ιδιαίτερα θετική, καθώς ο καθένας από την πλευρά του προσπαθεί να διασφαλίσει την επιτυχημένη πορεία του ΚΠΙΣΝ. Επιπλέον, με ιδιαίτερη χαρά βλέπουμε την Εθνική Βιβλιοθήκη και ιδιαίτερα την Εθνική Λυρική Σκηνή να εξελίσσονται και να ανθίζουν στις νέες τους εγκαταστάσεις, μεταβαίνοντας σε μία νέα και ακόμη πιο εξοστρεφής εποχή. Και συνεχίζουμε... με το βλέμμα μας στραμμένο στην Προτοβουλία για την Υγεία, που υπερβαίνει τα €400 εκατομμύρια, σε μία προσπάθεια να συμβάλουμε στην κάλυψη των κρίσιμων αναγκών και υποδομών της δημόσιας Υγείας στην Ελλάδα. Ελπίδα μας είναι το συνολικό έργο στον τομέα της Υγείας να είναι εξίσου επιτυχές και ωφέλιμο για την κοινωνία, ακολουθώντας την ίδια συνταγή που συνέβαλε στην επιτυχία του ΚΠΙΣΝ».

«
Το ΚΠΙΣΝ πρεσβεύει ένα από τα λίγα και ταυτόχρονα πολύ επιτυχημένα παραδείγματα σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα

»
ΑΝΔΡΕΑΣ ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ο Νίκος Μανωλόπουλος φωτογραφημένος στον Φάρο του Κέντρου Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος.

ΝΙΚΟΣ ΜΑΝΩΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ (ΚΠΙΣΝ)

«ΤΟ ΚΠΙΣΝ ΕΙΝΑΙ
ΕΝΑΣ ΧΩΡΟΣ ΠΟΥ ΕΝΩΝΕΙ»

Τον Φεβρουάριο του 2020 θα συμπληρωθούν τρία χρόνια από την παράδοση του ΚΠΙΣΝ στην ελληνική κοινωνία. Τι απολογισμό κάνετε σήμερα για τη λειτουργία του;

«Ας ξεκινήσουμε από τους αριθμούς. Το Επιχειρησιακό Σχέδιο που είχε εκπονήσει το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος (ΙΣΝ) πριν από την παράδοση του Κέντρου Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος (ΚΠΙΣΝ) στην Ελληνική Πολιτεία έθετε ως στόχο την πραγματοποίηση 700.000 επισκέψεων τον χρόνο. Ο αριθμός των επισκέψεων από τον Μάρτιο του 2017 μέχρι σήμερα έχει ξεπεράσει τα 13 εκατομμύρια. Στον οικονομικό τομέα το ίδιο σχέδιο προέβλεπε πλεόνασμα 4.500 ευρώ το 2017 και έλλειμμα 330.000 ευρώ το 2018. Εναντι αυτόν, επετεύχθη πλεόνασμα 2,4 εκατ. ευρώ το 2017 και 3,1 εκατ. ευρώ το 2018. Στον τομέα της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας, το ενεργειακό στέγαστρο του ΚΠΙΣΝ, το οποίο μετατρέπει την ηλικιακή ενέργεια σε ηλεκτρική, λειτουργεί στο 100% της προβλεπόμενης απόδοσής του. Και από την πλευρά της εξοικονόμησης ενέργειας προβλεπόταν ετήσια κατανάλωση 13 εκατομμύρια kWh ηλεκτρικού ρεύματος και η κατανάλωση του 2018 ήταν 9,2 εκατομμύρια. Επετεύχθη οικονομία περίπου 40%. Στον τομέα των εκδηλώσεων διοργανώσαμε πάνω από 9.000 εκδηλώσεις και δράσεις πολιτιστικές, εκπαιδευτικές, περιβαλλοντικές, αθλητικές, ψυχαγωγικές, στη μεγάλη πλειονότητά τους με ελεύθερη είσοδο για το κοινό. Τέλος, στον τομέα της δημόσιας εικόνας του ΚΠΙΣΝ, με βάση έρευνα κοινού που πραγμα-

τοποίησε μία από τις μεγαλύτερες εταιρείες του κλάδου στα τέλη του 2018, 93% των κατοίκων της Αττικής και 99% των επισκεπτών μας έχουν θετική άποψη για το ΚΠΙΣΝ. Το 91% των κατοίκων της Αττικής πιστεύει ότι το ΚΠΙΣΝ αποτελεί έναν ανοιχτό, προσβάσιμο χώρο, ο οποίος αναβάθμισε την ποιότητα ζωής της περιοχής, αλλά και το πολιτιστικό επίπεδο της πόλης, άλλαξε την εικόνα της Αθήνας και προσέφερε έναν πνεύμονα πρασίνου».

Ποια ήταν η μεγαλύτερη πρόκληση που χρειάστηκε να αντιμετωπίσετε;

«Όταν αναλάβαμε τη διοίκηση του ΚΠΙΣΝ, τον Μάρτιο του 2017, η μεγάλη πρόκληση που είχαμε ήταν να ανταποκριθούμε στο όραμα του Ίδρυματος Σταύρος Νιάρχος που τόσο αριστοτεχνικά υλοποίησε ο αρχιτέκτονας Ρέντο Λιάνο: ένα δημόσιο Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος όπου ο καθένας έχει πρόσβαση και διαπλαστική συμμετοχή σε ένα πλήθος εκδηλώσεων και δράσεων. Και, ακόμα, ένα Κέντρο-υπόδειγμα περιβαλλοντικής βιωσιμότητας και προστασίας. Με γνώση, σχέδιο και πολλή δουλειά αντιμετωπίσαμε με επιτυχία την πρόκληση αυτή αξιοποιώντας στο μέγιστο τις εξαιρετικές κατασκευές και υποδομές του ΚΠΙΣΝ. Στην πορεία αυτή, οφείλουμε βαθιά ευγνωμοσύνη στο Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, στο Διοικητικό Συμβούλιο, στα στελέχη του και ιδιαίτερα στον πρόεδρό του κ. Ανδρέα Δρακόπουλο, όχι μόνο για την προσφορά του μοναδικού αυτού έργου στην Ελληνική Πολιτεία, αλλά και για τη συνεχή πολύπλευρη στήριξη του στο ΚΠΙΣΝ: από τις μεγάλες δωρεές των 10 εκατ. ευρώ κάθε χρόνο για τη λειτουργία του Κέντρου και την πραγματοποίηση και προσφορά των εκδηλώσεών του με ελεύθερη είσοδο για το κοινό μέχρι τη δημιουργία του Θόλου στο Πάρκο Σταύρος Νιάρχος και των χορογραφημένων σιντριβανιών που εμπλουτίσαν σημαντικά τις δυνατότητες του ΚΠΙΣΝ. Οφείλουμε ευχαριστίες στους “συγκατοίκους” μας στο ΚΠΙΣΝ, την Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος και την Εθνική Λυρική Σκηνή, που με τις υψηλές επιδόσεις τους

συνέβαλαν αποφασιστικά στην απήχηση του ΚΠΙΣΝ. Και βέβαια οφείλουμε θερμές ευχαριστίες στα στελέχη και στους εργαζομένους του ΚΠΙΣΝ για την αφοσίωσή τους και την ακάματη προσφορά τους στην υλοποίηση του μεγάλου αυτού οράματός».

Πιστεύετε ότι το ΚΠΙΣΝ έχει δημιουργήσει ένα νέο μοντέλο δημόσιου χώρου; Αν ναι, πώς έχει γίνει αυτό;

«Τα βασικά στοιχεία που συγκροτούν το ΚΠΙΣΝ ως δημόσιο χώρο είναι η αριστεία σχεδιασμού και η υψηλή αισθητική του, η ελεύθερη και ανεμπόδιστη πρόσβαση για όλους, η φροντίδα για τον χώρο και τους επισκέπτες και η πραγματοποίηση ενός πλήθους πολύμορφων εκδηλώσεων, όπως είπα και προηγουμένως. Ο συνδυασμός των στοιχείων αυτών βρήκε την ανταπόδοσή του από το κοινό: το κοινό ανταποδίδει τον σεβασμό που αισθάνεται ότι του δείχνουν ο χώρος και η λειτουργία του. Είναι ελάχιστοι τα περιστατικά κακομεταχείρισης του χώρου από το κοινό (σκουπίδια, βανδαλισμοί κ.λπ.). Στο θέμα αυτό έχει βέβαια μεγάλη σημασία και η διαρκής φροντίδα. Είναι χαρακτηριστικό ότι με βάση την έρευνα κοινού που σας ανέφερα, 99% των επισκεπτών μας έχει θετική άποψη για το επίπεδο της καθαριότητας, 90% έχει θετική άποψη για το επίπεδο της εξυπηρέτησης και 87% θεωρεί ότι το ΚΠΙΣΝ έχει το σωστό επίπεδο φύλαξης».

Δώστε μας μερικά στοιχεία για την επισκεψιμότητα του Κέντρου Πολιτισμού αλλά και για το προφίλ των επισκεπτών του. Ποιες δραστηριότητες είναι οι πιο δημοφιλείς;

«Ενα από τα πιο εντυπωσιακά στοιχεία που προέκυψαν από την έρευνα κοινού είναι ότι περίπου οι μισοί κάτοικοι της Αττικής είχαν επισκεφθεί το ΚΠΙΣΝ και, κατά μέσο όρο, πέντε φορές ο καθένας μέσα στο 2018. Σε ό,τι αφορά τη σύνθεση των επισκεπτών υπάρχει, όπως είναι φυσικό, πολύ μεγαλύτερη συμμετοχή από κατοίκους των νοτιών προαστίων. Σε ό,τι αφορά τα υπόλοιπα χαρακτηριστικά των επισκεπτών, το βασικό στοιχείο είναι πως το ΚΠΙΣΝ προσελκύει ανθρώπους από όλες

«
Το 91% των κατοίκων της Αττικής πιστεύει ότι το ΚΠΙΣΝ αποτελεί έναν ανοιχτό, προσβάσιμο χώρο, ο οποίος αναβάθμισε την ποιότητα ζωής της περιοχής, αλλά και το πολιτιστικό επίπεδο της πόλης, άλλαξε την εικόνα της Αθήνας και προσέφερε έναν πνεύμονα πρασίνου

»
ΝΙΚΟΣ ΜΑΝΩΛΟΠΟΥΛΟΣ

τις ηλικιακές ομάδες, όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και κοινωνικής προέλευσης. Υπερέχουν σε κάποιον βαθμό οι νέοι και οι ομάδες με σχετικά υψηλότερο επίπεδο μόρφωσης. Το κοινό αγκάλασε το ΚΠΙΣΝ. Οι κάτοικοι της Αττικής έρχονται και ξανάρχονται γιατί είναι ένας χώρος που ενώνει, δεν διχάζει, ούτε αποκλείει. Άνθρωποι διαφορετικών ηλικιών, διαφορετικής προέλευσης, με διαφορετικές καταβολές και διαφορετικά ενδιαφέροντα, με ή χωρίς αναπηρία, μόνιμοι ή προσωρινοί κάτοικοι της πόλης, όλοι είναι και νιώθουν ευπρόσδεκτοι εδώ. Οι βασικοί πόλοι έλξης του κοινού είναι οι πολιτιστικές εκδηλώσεις του ΚΠΙΣΝ και το Πάρκο Σταύρος Νιάρχος».

Πώς απέκτησε το ΚΠΙΣΝ χαρακτήρα προορισμού όπου οι Αθηναίοι γιορτάζουν τις εμβληματικές ημερομηνίες κάθε χρονιάς; «Καθαρά Δευτέρα, Πρωτομαγιά, Χριστούγεννα, παραμονή Πρωτοχρονιάς είναι γιορτινές ημέρες όπου παραδοσιακά οι Αθηναίοι και οι Αθηναίες γιορτάζουν μαζί. Ηδη από το 2017, το ΚΠΙΣΝ κατέστη ένας από τους κορυφαίους προορισμούς των κατοίκων της Αττικής – και όχι μόνο – στις σημαντικές ημέρες της χρονιάς, μια τάση που ισχυροποιήθηκε το 2018 και το 2019, χάρη στις ειδικά σχεδιασμένες δράσεις. Ειδικά την περίοδο των Χριστουγεννίων το ΚΠΙΣΝ μεταμορφώνεται σε έναν μαγικό Χριστουγεννιάτικο Κόσμο, με το Παγοδρόμιο πάνω στο Κανάλι, τα φωτισμένα δέντρα και τις εντυπωσιακές φωτεινές εγκαταστάσεις στο Πάρκο, ο οποίος το 2018-2019 δέχθηκε περισσότερες από 900.000 επισκέψεις. Η άλλη μεγάλη γιορτή της Αττικής στο ΚΠΙΣΝ είναι η γιορτή του καλοκαιριού, το Summer Nostos Festival, που διοργανώνει κάθε χρόνο, στα τέλη Ιουνίου, το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος. Το 2019 συμμετείχαν στο πολύ πλούσιο πρόγραμμα του φεστιβάλ, τη μία εβδομάδα που διαρκεί, σχεδόν 300.000 επισκέπτες».

Πείτε μας λίγα λόγια για το πρόγραμμα εκδηλώσεων και εκπαιδευτικών δράσεων, καθώς και σχολικών επισκέψεων και προγραμμάτων του ΚΠΙΣΝ.

«Ενα από τα βασικά συστατικά της επιτυχίας του ΚΠΙΣΝ είναι, πιστεύω, η πολυμορφία των εκδηλώσεών του, ώστε να απευθυνθούν στα πολλαπλά κοινά που το επισκέπτονται: από το “Ρέβιμει” του Μότσαρτ στην Αίθουσα Σταύρος Νιάρχος μέχρι τις ροκ συναυλίες στο Ξεφρόνι και τις αθλητικές δράσεις στο Πάρκο. Το πρόγραμμα αναπτύσσεται διαρκώς με συνεργασίες, με έλληνες και ξένους καλλιτέχνες, με εκθέσεις, συμπαραγωγές, performances και διαλέξεις και πλήθος εκπαιδευτικών δράσεων και εργαστηρίων, πάντα με γνώμονα την υψηλή ποιότητα και την αυθεντικότητα. Όπως είπα προηγουμένως, στη συντριπτική τους πλειονότητα οι δράσεις αυτές προσφέρονται στο κοινό με ελεύθερη είσοδο χάρη στη μεγάλη δωρεά του ΙΣΝ. Οφείλουμε θερμές ευχαριστίες στους καλλιτέχνες, στους επιστήμονες, στους παιδαγωγούς και σε όλους όσοι μας συνέδραμαν στις εκδηλώσεις και στη λειτουργία του Κέντρου. Ιδιαίτερα θα ήθελα να ευχαριστήσω τον μόνιμο συνεργάτη μας στις τόσο επιτυχημένες αθλητικές εκδηλώσεις, την ΑΜΚΕ “Αναγέννηση και Πρόοδος”. Είμαστε ιδιαίτερα υπερήφανοι για τα σχολικά μας προγράμματα με άξονες τη βιωσιμότητα, τον δημόσιο χώρο, την τέχνη και την άθληση και ευεξία. Μέχρι στιγμής το ΚΠΙΣΝ έχει υποδεχθεί περισσότερους από 320.000 μαθητές».

Ποιοι είναι οι μελλοντικοί στόχοι που έχετε θέσει; «Εδώ και ορισμένους μήνες δουλεύουμε πάνω στη φυσιογνωμία που πρέπει να αποκτήσει το ΚΠΙΣΝ, καθώς μπαίνει σταδιακά στην “ώριμη φάση” του. Πολύ σύντομα θα είμαστε σε θέση να παρουσιάσουμε το σχέδιο αυτό με τους στόχους που περιλαμβάνει».

Ο Ανδρέας Δρακόπουλος, πρόεδρος του Ίδρυματος Σταύρος Νιάρχος, το οποίο ιδρύθηκε το 1996.

ΔΡ ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΤΣΙΜΠΟΓΛΟΥ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

«Η ΜΕΤΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΕΦΟΦΗΚΕ ΑΠΟ ΑΠΟΛΥΤΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ»

Ποιες ήταν οι μεγαλύτερες προκλήσεις με τις οποίες ήρθατε αντιμέτωπος αναλαμβάνοντας αυτή τη θέση το 2014; «Οι προκλήσεις ήταν γνωστές, όχι όμως στις πλήρεις διαστάσεις τους. Το μεγαλύτερο σπύριγμα ήταν ότι έπρεπε – με το 1/10 του προσωπικού που απαιτείται κανονικά – να οργανωθούν σε τρία χρόνια αυτά που άλλες βιβλιοθήκες τα ανέπτυξαν σε διάστημα 25 ετών. Ήταν πολύ σημαντικό να ολοκληρωθεί η μεταγκατάσταση με ασφάλεια και συνέπεια ώστε να αναστηθεί η Εθνική Βιβλιοθήκη. Τι σημαίνει αυτό; Οτι αναπτύσσουμε τον πυρήνα των συλλογών μας, συγκεντρώνουμε το υλικό που παράγεται στη χώρα, εντοπίζουμε το υλικό που παράγεται εκτός των συνόρων της αλλά την αφορά, το αγοράζουμε, το αποκτούμε με δωρεές ή μέσω ανταλλαγών, το καταλογογραφούμε, και αυτό συνιστά την καταγεγραμμένη πνευματική περιουσία μας. Είχαμε απόσταση να καλύψουμε, για παράδειγμα ήμασαν 11 χρόνια πίσω στην καταλογόγραφηση».

Πώς θα μπορούσε η ΕΒΕ να μετατραπεί σε διεθνούς ακτινοβολίας κέντρο μελέτης των ελληνικών σπουδών; «Αυτή είναι η αποστολή της. Θέλουμε να προσελκύσουμε όσους μελετούν τα τεκμήρια στα οποία καταγράφεται ο ελληνικός πολιτισμός με την αξιοποίηση των συλλογών της – όχι μόνο των τωρινών, αλλά και των μελλοντικών – με την ανάδειξη των θησαυρών που διαχειρίζεται, αλλά και με έναν τρόπο σύγχρονο και ιδιαίτερο, αυτό που ονομάζουμε digital humanities, ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες. Υπάρχει ένας θεωρητικός της πληροφορικής, ο Αντριου Οντάζκο, ο οποίος έχει πει ότι “content is not king”. Το περιεχόμενο δεν είναι ο βασιλιάς, η διασύνδεση του περιεχομένου είναι αυτό που έχει πραγματικά βαρύτητα. Που αναδεικνύει άλλες διαστάσεις στην έρευνα. Εμείς θέλουμε να αναδείξουμε τον πλούτο της ΕΒΕ, ενός θεσμού ηλικίας 190 ετών, κοιτάζοντας προς το μέλλον. Υπάρχουν τα μεθοδολογικά εργαλεία, τα γνωρίζουμε και πρέπει να τα υλοποιήσουμε. Δεν αρκεί η παρουσίαση ενός κειμένου σε μια οθόνη αλλά η διασύνδεσή του με τα συσχετιζόμενα. Φυσικά υπάρχουν προϋποθέσεις που πρέπει να τηρηθούν προκειμένου να πετύχει το εγχείρημά μας. Έχουμε πρόγραμμα για δράσεις, γνωρίζουμε τα βασικά δεδομένα, έχουμε επιλέξει πρότυπα, αλλά χρειαζόμαστε στελέχωση με το εξειδικευμένο προσωπικό. Ειδάλλως θα έχουμε δημιουργήσει πολύ άμορφες ελπίδες που θα παραμείνουν για πάντα απλώς ελπίδες».

Εχει αλλάξει η σχέση του κοινού με τη Βιβλιοθήκη από τότε που ολοκληρώθηκε η μετεγκατάσταση στο Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος (ΚΠΙΣΝ); «Ναι, φυσικά, παρ’ όλο που μέχρι να ολοκληρωθεί η διαδικασία βρεθήκαμε για περίπου δύο χρόνια μερικώς αδρανείς. Εκείνο το διάστημα η ΕΒΕ διοργάνωσε βεβαίως δράσεις στις βιβλιοθήκες της Ελλάδας, απέκτησε έναν ρόλο συντονιστή, οργανωτή σε περισσότερες από 150 βιβλιοθήκες, καλλιέργησε την αίσθηση ότι αποπελούν ενεργά μέρη ενός δικτύου, ότι τις καθοδηγεί χωρίς να τις πατρνάρει, και αποδέχτηκαν τη συνθήκη αυτή. Από τη στιγμή που αρχίστηκε να λειτουργούμε στο ΚΠΙΣΝ έχουν προστεθεί υπηρεσίες που καλλιέργησαν μια αίσθηση αλληλεπίδρασης με το αναγνωστικό κοινό. Δημιουργήθηκε, για παράδειγμα, μια δανειστική

«**Οργανώσαμε ένα εξαιρετικό εργαστήριο συντήρησης, πιστεύω ότι δεν έχει τίποτα να ζηλέψει από το αντίστοιχο τμήμα της Βιβλιοθήκης του Αμερικανικού Κογκρέσου**

ΔΡ ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΤΣΙΜΠΟΓΛΟΥ

συλλογή που αμέσως μας έφερε σε επαφή με ένα κοινό που δεν το είχαμε, το λεγόμενο ευρύ κοινό. Περί τα 35.000 βιβλία είναι προς το παρόν διαθέσιμα και σε λίγους μήνες θα είναι υπερδιπλάσια, θα φτάσουν τις 90.000. Έχουμε τα ανοιχτά αναγνωστήρια τα οποία γεμίζουν με επισκέπτες που δεν τους ενδιαφέρουν απαραίτητα οι συλλογές μας. Οσον αφορά τα χειρόγραφα, χάρη σε μια ολιγάριθμη ομάδα ερευνητών έχει ανέβει το επίπεδο λειτουργίας και χρήσης του συγκεκριμένου τομέα και όλα αυτά σε έναν χώρο εντελώς διαφορετικό σε σχέση με τον παλιό, υπάρχει άνεση και εντελώς άλλη ατμόσφαιρα. Δεν μπορώ να μην αναφέρω το ηλεκτρονικό αναγνωστήριο, έχουμε κατά μέσο όρο χίλιους ανθρώπους κάθε ημέρα που διαβάζουν ένα e-book και μπορούν να δανειστούν έως 36 ηλεκτρονικά βιβλία ανά έτος. Υπάρχει φυσικά το τμήμα Γενικής Συλλογής που απευθύνεται σε ερευνητές, αλλά και τρία στούντιο ηχογράφησης και βιντεοσκόπησης που προσφέρονται χωρίς χρέωση σε ενδιαφερόμενες ομάδες. Κάναμε μία έρευνα κοινού πριν από τη μεταφορά στο νέο κτίριο και φάνηκε ότι η Εθνική Βιβλιοθήκη βρισκόταν πολύ υψηλά στην κλίμακα των αξιών, αλλά χαμηλά όσον αφορά την πρακτική επιρροή της στην καθημερινότητα των πολιτών. Τώρα είναι πιο ανοιχτή, θεωρείται πιο προσβάσιμη. Επιπλέον, διοργανώνονται οι εκδηλώσεις “Λόγος”, με την επιμέλεια του Σταύρου Ζουμπουλάκη, πρόεδρου του Εφορευτικού Συμβουλίου, που δίνουν το στίγμα ποιότητας και θεματολογίας της ΕΒΕ, στα ζητήματα της λογοτεχνίας, της τέχνης και των ανθρωπιστι-

κών εν γένει σπουδών. Παράλληλα, πραγματοποιούνται συνέδρια και ημερίδες για θέματα της βιβλιοθηκονομίας της συνεχώς εξελισσόμενης επιστήμης πληροφορικής».

Τι απολογισμό κάνετε σχετικά με τη μέχρι τώρα λειτουργία της ΕΒΕ στο ΚΠΙΣΝ;
«Έχουν γίνει τεράστια βήματα. Υπάρχουν κάποιες αλλαγές που δεν τις γνωρίζει ο πολύς κόσμος. Αλλάξαμε τον ιδρυτικό νόμο, τον εκσυγχρονίσαμε, αφήσαμε στη Βιβλιοθήκη μεγαλύτερα περιθώρια δράσης. Προετοιμάσαμε τον “Όργανισμό Διοίκησης και Λειτουργίας Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος” ώστε να προχωρήσει επιτέλους και η στελέχωση. Ο προϋπολογισμός δεκαπλασιάστηκε, είμαστε πλέον στον μέσο όρο των μικρών ευρωπαϊκών χωρών και αυτό είναι αρκετό προς το παρόν. Η μετεγκατάσταση στέφθηκε από απόλυτη επιτυχία. Δημιουργήσαμε ένα σύγχρονο σύστημα αξιόπιστης ταυτοποίησης αναγνωστών. Αυτή τη στιγμή έχουμε 21.000 εγγεγραμμένους χρήστες οι οποίοι συνεχώς αυξάνονται. Οργανώσαμε ένα εξαιρετικό εργαστήριο συντήρησης, πιστεύω ότι δεν έχει τίποτα να ζηλέψει από το αντίστοιχο τμήμα της Βιβλιοθήκης του Αμερικανικού Κογκρέσου. Το εργαστήριο ψηφιοποίησης της ΕΒΕ, το οποίο στήθηκε από ένα και μόνο στελέχος της ΕΒΕ, είναι επίσης απολύτως λειτουργικό και κάνει καταπληκτική παραγωγική και ποιητική δουλειά».

Πείτε μας λίγα λόγια για τις Συλλογές της Βιβλιοθήκης.
«Είναι μικρή η συλλογή μας σε σύγκριση με άλλες χώρες και αναλογικά με άλλους πολι-

τισμούς, μόλις 610.000 εγγραφές σε τεκμήρια, 850.000 σε αριθμό τόμων. Θα πρέπει να εμπλουτιστεί συστηματικά για να καλύπτει επαρκώς τις ανάγκες των ερευνητών. Ωστόσο, έχουν συσχηματιστεί συλλογές από σπάνια βιβλία, περίπου 18.000, τοποθετημένα σε ειδικά “θησαυροφυλάκια”. Ανάμεσα σε αυτά, ορισμένα αρχέτυπα, χρονολογούνται από την εποχή του Γουτεμβέργιου. Θα δημιουργηθεί σύντομα ένας κατάλογος με τα σπάνια βιβλία και σχεδιάζουμε να εκτεθούν σε ειδικές προθήκες. Αξίζει να σημειωθεί πως έχουμε 5.431 χειρόγραφα με ποικιλία θεματολογίας – κλασική γραμματεία, ομηρικά έπη, Καινή Διαθήκη στην ελληνική γλώσσα, θετικές επιστήμες, μουσική – και πολλούς τόμους με περιεχόμενο που σχετίζεται με τη βυζαντινή μουσική σημειογραφία. Τελευταία ξεκινήσαμε μια συλλογή από ελληνικές αφίσες. Επίσης, από δωριτές – δύο αγαπητούς αναγνώστες της Βιβλιοθήκης – συστήσαμε συλλογή με 5.000 σελιδοδείκτες από όλον τον κόσμο. Έχουμε και μεγάλο αριθμό εφημερίδων σε έντυπη μορφή. Ορεϊλνο να ευχαριστήσω τη Βιβλιοθήκη της Βουλής για μια εξαιρετική χειρονομία, τη δωρεά 25.000 μικροφίλμ από εφημερίδες της δικής τους συλλογής. Στα μεγάλα πλεονεκτήματα της ΕΒΕ συγκαταλέγεται και η συλλογή με 1.000 τίτλους τρεχόντων περιοδικών με θεματικές όπως Αρχαιολογία, Ιατρική, Ιστορία, Μαθηματικά κ.λπ. – πλούσιο αρχείο με περιοδικά υπάρχει και στο κτίριο μας στον Βοτανικό».

Εχετε δώσει ιδιαίτερη βαρύτητα στην ανάδειξη και στον εμπλουτισμό των πλε-

κτρονικών πηγών. Είστε ευχαριστημένος από την ανταπόκριση των χρηστών;
«Περιμένουμε πρώτα να αποδοθεί το πρόγραμμα ενημέρωσης που έχουμε ήδη ξεκινήσει προσεγγίζοντας μαθητές, φοιτητές, εκπαιδευτικούς, καθηγητές πανεπιστημίου, διότι έχουμε πολλά να προσφέρουμε. Οποιοσδήποτε βρίσκεται στους χώρους της ΕΒΕ έχει αμέσως πρόσβαση μέσω της κεντρικής ιστοσελίδας μας στο σύνολο των ηλεκτρονικών πηγών και μιλάμε για 233 εκατομμύρια τεκμήρια. Οι εγγεγραμμένοι χρήστες μας έχουν επίσης πρόσβαση σε ένα μεγάλο ποσοστό αυτών των πηγών από όπου κι αν βρίσκονται. Σχεδόν ό,τι και αν αναζητά κανείς μπορεί να το βρει. Τρέχουμε μάλιστα ένα ενημερωτικό πρόγραμμα που απευθύνεται σε μαθητές Δημοτικού και Γυμνασίου παρέχοντας πληροφοριακή παιδεία σε αυτές τις ηλικίες».

Υπάρχει κάποια παρανόηση σε σχέση με τη λειτουργία της ΕΒΕ την οποία θα θέλατε να ξεκαθαρίσετε;
«Δύο παρανοήσεις, που χρήζουν διευκρινίσεων. Η πρώτη είναι πως εδώ είναι η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδας, νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, που εποπτεύεται από το υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. Δεν ανήκει στο Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος. Η δεύτερη παρανόηση σχετίζεται με τους χώρους μας. Το κτίριο στο ΚΠΙΣΝ δεν θα αντικαταστήσει τα υπόλοιπα που ήδη χρησιμοποιούμε. Η ΕΒΕ κατέχει το κτίριο του Βοτανικού, πλήρες τόμων, περιοδικών και βιβλίων, αλλά και το Βασιλιάνειο, που συγκεντρώνει αυτή τη στιγμή τις εφημερίδες και πολύ σύντομα θα αρχίσει να φιλοξενεί και εκδηλώσεις».

● Ο Φίλιππος Τσιμπόγλου στο αναγνωστήριο του Τμήματος Γενικής Συλλογής της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος.

ANPEPA/ΕΠΙΜΟΝΟΤΕΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΥΜΕΝΤΑΚΗΣ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΛΥΡΙΚΗΣ ΣΚΗΝΗΣ

«ΣΤΟΧΟΣ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ Η ΟΠΕΡΑ ΝΑ ΜΠΕΙ ΣΤΗ ΖΩΗ ΚΙ ΑΛΛΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ»

Κύριε Κουμεντάκη, ποια ήταν η μεγαλύτερη πρόκληση που χρειάστηκε να αντιμετωπίσετε μέχρι τώρα από το τιμόνι της Εθνικής Λυρικής Σκηνής; «Να μεταφερθεί ο οργανισμός επιτυχώς στο ΚΠΙΣΝ. Να γίνει μια ακριβής και ασφαλής μεταφορά και να ξεκινήσουν να λειτουργούν οι χώροι της ΕΛΣ αμέσως. Ο τελευταίος στόχος ήταν και ο πιο ριψοκίνδυνος, γιατί θα μπορούσαμε να είχαμε αποτύχει οικτρά. Προσωπικά, γνώριζα καλά πως αν δεν μπορούσα να φέρω εις πέρας αυτή τη συγκεκριμένη αποστολή, θα έπρεπε μετά να πάω σπίτι μου, βουτούσα στα βαθιά και θα μπορούσα να είχα πνιγεί, το είχα ωστόσο συνυπολογίσει αυτό το ρίσκο. Ήμουν εντάξει με τον εαυτό μου, αν αποτύχαινα θα έλεγα “συγγνώμη, δεν τα κατάφερα” και θα δήλωνα παραίτηση. Το ότι τα κατάφερα μου έδωσε τα πρώτα μεγάλα φτερά. Δεν ξέρω αν θα αντέχουμε να ξεπερνάμε συνεχώς τον εαυτό μας, αλλά είμαστε όλοι πλήρως αφοσιωμένοι στο έργο μας. Και στους Ολυμπιακούς θυμάμαι ότι δουλεύαμε με αυτούς τους ρυθμούς».

Δεν έχουν με τον καιρό ελαττωθεί στο λίγο οι απαιτήσεις της δουλειάς σας;
«Όχι, δεν έχουμε την πολυτέλεια να πούμε ότι κρατάμε δυνάμεις για αργότερα διότι πρέπει να αναπληρώσουμε τον χαμένο χρόνο. Η ΕΛΣ, αυτός ο οργανισμός με τη μεγάλη ιστορία 80 ετών, την οποία γιορτάζουμε εφέτος, άργησε πολύ να αποκτήσει το δικό της κτίριο. Το Ολύμπια, όσο χαριτωμένο και αν είναι, εγκλώβισε τη Λυρική σε μια συγκεκριμένη εικόνα που λειτουργούσε περιοριστικά. Πολλοί νομίζουν, ασ πούμε, ότι η ΕΛΣ στο παρεθόν ήταν φορέας συντήρησης, ενώ υπήρξαν περίοδοι με εξαιρετικά ρηξικέλευθο προγραμματισμό και απίστευτες παραστάσεις. Ο ίδιος ο χώρος έπνιγε τη δυναμότητα της ΕΛΣ να ανησίσει, να σπίσει μεγαλύτερα θεάματα, να παρουσιάσει όπερες που απαιτούσαν μεγαλύτερα σκηνικά ή περισσότερους συντελεστές. Θα θυμάστε τον σπουδαίο Στέφανο Λαζαρίδη, ο οποίος προσπάθησε να βρει κάποιες λύσεις, όμως ήθελε αντιμέτωπος με φοβερές αντιδράσεις. Επειδή δημιουργήθηκε μια εντύπωση για την ΕΛΣ ότι είναι κάτι σαν περιφερειακή όπερα, ενώ το είδος έχει και στην Ελλάδα μεγάλη παράδοση. Αυτό δεν μπορεί να συμβαίνει πια εδώ. Η ανάπτυξη του ρεπερτορίου, της σκέψης και της φιλοσοφίας μας, η αξιοποίηση των τεχνικών υποδομών, το άνοιγμα σε ένα μεγαλύτερο κοινό, οι δύο σκηνές με τα διαφορετικά χαρακτηριστικά που η μία τροφοδοτεί την άλλη, όλα έχουν δημιουργήσει μια νέα δυναμική εντός και εκτός Ελλάδος, σε βαθμό που προσεγγίζουν πλέον εμάς οι οργανισμοί του εξωτερικού με προτάσεις. Μάλιστα χάρη στη δωρεά του Ίδρυματος Σταύρος Νιάρχος έχουμε πραγματοποιήσει αρκετές συμπαραγωγές μέσα στα επόμενα τρία χρόνια».

Υπάρχει κάτι για το οποίο αισθάνεστε προσωπικά υπερήφανος;
«Καλλιτεχνικά αισθάνομαι περήφανος γιατί μέσα στο σύντομο χρονικό διάστημα μίας τριετίας και με δεδομένες όλες τις δυσκολίες και τους περιορισμούς έχουμε καταφέρει να δημιουργήσουμε ένα νέο καλλιτεχνικό στίγμα. Η διεύθυνση του ρεπερτορίου, οι αιχηρές αναγωγής κλασικών έργων, οι αναθέσεις νέων έργων, η διασύνδεση της λυρικής τέχνης με τα εικαστικά και το σινεμά, οι σημαντικές διεθνείς συνεργασίες, η στήριξη των

ελλήνων καλλιτεχνών, ο διάλογος με την κοινωνία, είναι στοιχεία της νέας μας ταυτότητας, τα οποία μας κάνουν περήφανους. Πέρα από το αμιγώς καλλιτεχνικό κομμάτι δεν σας κρύβω ότι χαίρομαι πολύ για τα καινούργια μας εργαστήρια, τα οποία είναι εξαιρετικά από κάθε άποψη και έχουμε δουλέψει όλοι πολύ σκληρά για να δημιουργηθούν. Από τον Δεκέμβριο θα βρίσκονται όλες οι δραστηριότητες συγκεντρωμένες εκεί, οι ξυλουργοί, οι σιδηρουργοί, οι γλύπτες, οι ζωγράφοι θα δουλεύουν μαζί. Τα σκηνικά θα μπορούν να στήνονται στις πραγματικές τους διαστάσεις. Μέχρι τώρα φτιάχονταν σε κομμάτια σε διαφορετικούς χώρους και συναρμολογούνταν στο τέλος».

Εχει δοθεί από τα Μέσα μια βαρύτητα στη δωρεά του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος, όμως καταλαβαίνω ότι βασίζεστε σε μια πολυπαραγοντική στήριξη.

«Η οικονομική υποστήριξη από το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος είναι εξαιρετικά σημαντική και λειτουργεί σε πρακτικό αλλά και σε συναισθηματικό επίπεδο. Χωρίς την προσωπική συμβολή του Ανδρέα Δρακόπουλου, τα πράγματα δεν θα είχαν προχωρήσει τόσο πολύ και τον ευχαριστώ θερμά για αυτό. Για να είμαστε δίκαιοι, θα πρέπει ωστόσο να αναφέρουμε και τη σπουδαιότητα συνδρομής του υπουργείου, καθώς πολλά από τα ανελαστικά μας έξοδα καλύπτονται από την τακτική κρατική επιχορήγηση, εξ ου και λειτουργούμε με το αίσθημα της ευθύνης απέναντι στον έλληνα πολίτη, στο κράτος, στο Δημόσιο. Θα ήθελα να μου επιτρέψετε να ευχαριστήσω και δημοσίως την Υπουργό Πολιτισμού κυρία Λίνα Μενδώνη για τη μεγάλη βοήθεια προς τον Οργανισμό μας και για την κατανόηση των προβλημάτων μας. Το πλαίσιο των χορηγιών αποτελεί επίσης έναν πυλώνα ο οποίος αναπτύσσεται με πολύ δημιουργικό τρόπο. Δομική είναι και η στήριξη του κοινού. Πρέπει να σας πω ότι ακόμη και αυτοί που είχαν κάποιες αντιρρήσεις ή αμφιβολίες για τις δραστηριότητές μας έχουν εν πολλοίς αναθεωρήσει. Έχουμε κάνει πολύ μεγάλες αλλαγές στον οργανισμό, μπορεί να μην είναι εμφανείς στους έξω, αλλά εσωτερικά έχουν γίνει ιδιαίτερες αισθητές και νομίζω ότι αντανακλώνται και στις παραγωγές μας. Παρ' όλα αυτά, έχουμε και θέματα που μας απασχολούν. Η έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού είναι, για παράδειγμα, μεγάλη πληγή».

Μπορείτε να κάνετε έναν απολογισμό των τελευταίων ετών;

«Έχει κατ' αρχάς διευρυνθεί η ηλικιακή γκάμα, δεν έχουμε φθάσει βέβαια σε απολύτως ικανοποιητικό μέσο όρο, αλλά οι ενδείξεις είναι καλές. Ενδεικτικό είναι ότι από την πρόσφατη έρευνα κοινού που κάναμε, έχουμε πολύ μεγάλη αύξηση στις ηλικίες 35-44. Υπάρχει τεράστια προσέλευση, με αποτέλεσμα να έχουμε πληρότητες που αγγίζουν το 100% στην Αίθουσα Σταύρος Νιάρχος και ξεπερνούν το 90% στην Εναλλακτική Σκηνή. Το άνοιγμα του ρεπερτορίου αποτελεί μεγάλο στόιχημα. Κάνουμε πλέον επιλογές τίτλων πέρα από τα 20-30 έργα που παίζονται πιο συχνά και βλέπουμε πως το κοινό έχει γίνει πιο δεκτικό. Με χαρά διαπιστώνουμε ότι ακόμη και αυτή η δυσκολία αρχίζει και κάμπτεται – έχει αρχίζει να ραγίζει αυτό το τείχος. Είναι πολλές οι δυνάμεις που θέλουν την όπερα στο συντηρητικό της πλαίσιο, όμως θα μου επιτρέψετε να πιστεύω και να υποστηρίξω πως αν την αντιμετωπίσεις σαν μουσικό είδος απλώς θα φθείρεται. Γι' αυτό υπάρχει ανάγκη για σκηνοθέτες με άλλη ματιά, για φωνές που κουβαλούν άλλο ήθος στη σκηνή, όχι το παλιό, της ντίβας. Έχουμε καταπληκτικούς μαέστρους οι οποίοι επίσης αναθεωρούν τις κλασικές ερμηνείες και δίνουν έμφαση στην ανανεωμένη εικαστική πρόσληψη με πρωτοποριακούς σκηνογράφους ή άλλους καλλιτέχνες. Όταν αυτά τα κάνεις με το ρίσκο της απόρριψης και βλέπεις ότι υπάρχει ανταπόκριση, τότε παίρνεις τη δύναμη να ηγαίνεις

Ο Γιώργος Κουμμεντάκης ανάμεσα στα κόκκινα καθίσματα της Αίθουσας Σταύρος Νιάρχος.

Η διεύρυνση του ρεπερτορίου, οι αιχμηρές αναγνώσεις κλασικών έργων, οι αναθέσεις νέων, η διασύνδεση της λυρικής τέχνης με τα εικαστικά και το σινεμά, οι σημαντικές διεθνείς συνεργασίες, η στήριξη των ελλήνων καλλιτεχνών, ο διάλογος με την κοινωνία, είναι στοιχεία της νέας μας ταυτότητας

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΥΜΜΕΝΤΑΚΗΣ

ακόμη ένα βήμα πιο πέρα, ακόμη πιο συνειδητά. Ακόμη και όταν υπάρχουν και αντιδράσεις, διότι μόνο τότε αρχίζει ένας πραγματικά γόνιμος και δημιουργικός διάλογος. Ο θάνατος έρχεται όταν δεν λέγεται τίποτε».

Ποια είναι η σχέση σας με τους «χούλιγκαν» της όπερας, τους πολύ φανατικούς ρέκτες του είδους;

«Το κλασικό κοινό της όπερας διακρίνεται από ισχυρό πάθος, μπορεί να σε κατακρίνει ή να σε υμνήσει το ίδιο έντονα. Βρίσκω εξαιρετικά ενδιαφέρον το πώς διαμορφώνεται ένα κλίμα μέσα από τις απόψεις των φανατικών του είδους. Αισθάνεσαι ότι δεν τους ενδιαφέρουν οι ενδιάμεσες αποχρώσεις. Υπάρχουν φυσικά πλέον τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης – ομολογώ ότι δεν το γνωρίζω καλά αυτό το σύμπαν, παρότι αντιλαμβάνομαι ότι πρόκειται για κάτι πολύ ιδιαίτερο – που δίνουν τη δυνατότητα στον καθένα να πει τη γνώμη του, μέσω μιας πολύ ζωντανής διαδικασίας που πιστεύω πως λειτουργεί κατά βάση υπέρ μας ως οργανισμού. Ενίοτε ξαφνιάζομαι με κάποιες αντιδράσεις αφού δεν θεωρώ ότι είμαστε τόσο ριψοκίνδυνοι. Αξίζει βέβαια εδώ να πούμε ότι δεν κάνουμε πια μόνο όπερα αλλά ακόμα και συμπράξεις μεταξύ μουσικής και εικαστικών τεχνών, όπως για παράδειγμα με το πρότζεκτ που θα παρουσιάσει ο Γιώργος Λάνθιμος για το οποίο αισθάνομαι πολύ υπερήφανος. Πιστεύω πως θα μπορούσε να αποτελέσει σημείο αναφοράς».

Έχετε καταφέρει να πείσετε τον μέσο Έλληνα να έρθει στην ΕΛΣ;

«Θεωρώ πως οι άνθρωποι που ενδιαφέρονται για τη μουσική και το θέατρο γνωρίζουν την Εθνική Λυρική Σκηνή και έχουν έρθει σε παραστάσεις μας. Βεβαίως, δεν έχω ψευδαισθήσεις ότι έχουμε καταφέρει να απευθυνθούμε σε όλους, καθώς αυτό δεν είναι εφικτό, μιας και υπάρχει ένα κομμάτι του κοι-

νού το οποίο δεν ενδιαφέρεται για το είδος. Για όλους τους υπόλοιπους που είναι ανοιχτοί να γνωρίσουν τη λυρική τέχνη και τον χορό έχουμε πολύ συγκεκριμένη στρατηγική, αποφασιστικότητα αλλά και ειλικρίνεια, αλήθεια. Δεν θα παριστάνουμε ποτέ κάτι άλλο από αυτό που είμαστε. Δεν θα τους κερδίσουμε με πυροτεχνήματα, έχουν γίνει στο παρελθόν τέτοιες απόπειρες. Δεν έχουμε όμως τη δικαιολογία να λέμε ότι δεν μπορούμε να τους πείσουμε τώρα που βρισκόμαστε σε ένα Κέντρο Πολιτισμού με τεράστια επισκεψιμότητα. Υπάρχουν πολλές σκέψεις για το πώς θα μπορούσε η όπερα να μπει στη ζωή κι άλλων Ελλήνων, να γίνει κομμάτι της. Πρόκειται άλλωστε για ένα λαϊκό είδος, για υψηλού επιπέδου διασκέδαση».

Σας γνωρίσαμε ως συνθέτη. Προλαβαίνετε να γράψετε καθόλου μουσική τα τελευταία χρόνια;

«Δυστυχώς από το 2017 που ανέλαβα, οι συνθήκες δεν μου έχουν επιτρέψει να γράψω ούτε νότα. Είναι αδύνατον να βρώ τον χρόνο και την απαραίτητη συγκέντρωση για να γράψω. Υπάρχει ωστόσο μία όπερά μου, η «Φόνισσα», μια σύγχρονη ελληνική δημιουργία για την οποία υπάρχει ενδιαφέρον από το εξωτερικό και ομολογώ πως δεν θα βάλω εμπόδια στην πορεία της. Δεν σας κρύβω όμως ότι προσπαθώ και επιθυμώ ιδιαίτερος να γράψω μια όπερα για το 2021. Νομίζω πως έχω το δικαίωμα μετά από τρία χρόνια θητείας να προσφέρω τις καλλιτεχνικές υπηρεσίες μου στον Οργανισμό και ως συνθέτης, δεν θα ήθελα να είμαι απών από τους εορτασμούς για τα 200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση. Το λιμπρέτο γράφει ο Βαγγέλης Χατζηγιαννίδης ο οποίος κάνει εξαιρετική δουλειά. Εχω ξεκινήσει τα πρώτα σχέδια. Χρειάζεται χρόνος και εσωτερική ηρεμία. Θα προσπαθήσω με όλες τις δυνάμεις μου να πραγματοποιηθεί όπως το φαντάζομαι».